Anul I. Nr. 2 Iulie 1937

„DIMÂNDAREA"

REVISTĂ NAȚIONALĂ DE EDUCAȚIE ȘI CULTURĂ

ABONAMENTE:

Pentru studenți și coloniști . . 200 lei pe an
„ particulari . . . . 500 „ „ „
„ instituții . . . . 1000 „ „ „

APARE LUNAR

Dreptul de a trăi

Imperativul vremilor de azi ne silește la o aspră disciplină a sufletului și a trupului. Să nu se mai creadă în principiul sforțării minime, legat de oportunism, de „lasă-mă să te las", de desinteresarea completă a tot ce este general; să nu mai spere nimeni că în egocentrismul vajnic — conduita filisteană în viață — mai poate supraviețui, în toiul uraganului de patimi deslănțuit, în vâltoarea urei clocotitoare ce înflăcărează două tabere ce se dușmănesc de moarte.

Problema e pusă întreagă între naționalismul creator de valori, zămislitor de nații și de genii — pe de o parte — și comunismul înjositor, dezmățul stupidității, al anagramatismului și al ticăloșiei barbare — pe de altă parte.

Este un postulat al științelor istorice, că naționalismul conține — în sine — o valoare etică neștirbită. Ceeace se petrece în Rusia de 20 de ani, ceeace se întâmplă în Spania de peste un an, ceeace se pune la cale în marea Franță, leagăn al unei neîntrecute culturi și civilizații, nu ne îngădue niciun fel de șovăire. Profeții umanitariști, teoreticieni behăitului colectiv, în admirație în fața unor idoli morți, ne duc la aservire completă și la dispariția unui neam independent și veșnic.

Națiunea română trebue să-și trăiască în deplină suveranitate viața proprie, pe pământul ce-i aparține de mii de ani, ce și l-a cucerit, defrișat, înavuțit, cu prețul unor jertfe nemaipomenite.

Dreptul Românilor este imprescriptibil, este legea morală al existenței înseși. Popoarele care uită că au drepturi, cari lâncezesc ca să și le apere cu sabia, dacă e nevoie, în orice caz, nici să nu și le știrbească măcar cu o iotă, se nimicesc singure, dispar ca inapte din viața planetei noastre.

După crâncenul și fraticidul război peloponesiac, când Atena își pierduse puterea și onoarea, tocmai atunci au dat năvala metecii, cari pândeau în umbră slăbirea stăpânilor, cari le rodeau prin noui credințe improvizate, stânca de granit a religiei străbune, ajutați în pierderea bărbăției de sofiștii fără Dumnezeu și prin „umanitarismul“ decadent al lui Euripide etc.. tocmai atunci marea cetate decăzuse si pentru totdeauna.

La Chernoneia, falanga lui Filip Macedoneanul n'a întâlnit pe strănepoții eroilor dela Marathon, Plateia sau Salamina, ci pe cetățenii „noi“, crescuți în viața ușoară a flecărelii retorilor și a desmățului general.

Zadarnic geniul lui Demosthene încearcă să creeze soldați în adevăr din concetățenii lui proaspeți ce se îmbrăcaseră numai cu pielea leului dela Marathon și nu mai aveau teribilii colți și ghiarele tăioase ale regelui animalelor.

Când Caracalla, la începutul veacului al III-lea dă dreptul de cives romanus *tuturor locuitorilor vastului imperiu, Roma nu mai exista decât prin câteva personalități, cari supraviețuiau haosului. Drumul năvălirii barbarilor era deschis.*

Chiar sub August nu se mai recrutau legionari în Italia, iar patricienii epicurieni sau stoici, plini de trufie sau cei mai mulți sceptici, cari batjocoriseră vechea credință în destinele eterne ale Romei, nu mai dau ofițeri și comandanți. Țăranii dârji italici, cari au creiat măreția aquilelor, fugiseră dela țară, sub năvala armatelor de sclavi ce lucrau pământul lacomilor latifundiari, uitători de patrie și de interesele generale. Cei mai mulți muriseră în luptele punice, în războaiele civile, iar cei ce rămăseseră prin tavernele uriașei metropole a lumei antice, se înrolau în armata cutărui general fericit sau uzurpator puternic. „Res publica“ era pe rând la discreția lui Sylla, lui Marius, lui Cezar și apoi groaznicilor monștri cari au înspăimântat lumea, deși August și Tiberiu au fost mari imperatori, deși Vespasian și Titus au fost buni șefi de stat, deși Traian, Adrian, Pius Antoninul sau Marcu Aureliu fost-au mari împărați. Erau străfulgerări într'un stat sortit morții.

Ca și în Cartagina, sistemul înrolării mercenarilor, liberi sau barbari — cei mai mulți — a distrus dinamismul național și a creiat un colos cu picioare de lut. A trebuit o nouă credință în cuvântul dumnezeesc al Mântuitorului ca să dea noiei Rome de pe Bosfor încă o mie de ani de viață, iar Apusul să-l îndrume spre strălucitele faze ale evoluțiilor și revoluțiilor, prin cavalerism, prin mărirea papală și apoi prin protestantism, împingându-l spre știință, tehnică, adevăr, ca să ajungă apoi în fruntea culturii și civilizației de azi.

Un stat nu trăește decât prin cei ceri l-au creiat și pentru dânșii. Rovine, Podul Inalt, Baia, Călugăreni, Grivița, Plevna, Mărăști, Mărășești, au fost bătălii date și câștigate de Români și statul și națiunea care s'a creiat, după aceste mari izbânzi, aparține numai fiilor și strănepoților acelora cari au trăit sau au supraviețuit după mari cataclisme.

Cine n'a supt din sânul mamei graiul, cine nu s'a cutremurat în toate clipele vieții de durerile sau bucuriile acestui neam, cine nu s'a revoltat în fața nedreptăților ce i s'a făcut și i se fac. cine n'a scrâșnit din dinți în fața calvarului prin care a trecut și trece —, putea-va acesta simți românește, lupta și muri pentru România?

Ținta noastră este lupta necruțătoare împotriva a tot ce este tendință de destrămare sau distrugere a sufletului și a vieții naționale. Tot ce surâde, îmbrățișează, se sbate eroic pentru a curăța neghina și a îmbelșuga ogorul național, este alături de noi. Credem însă că numai o severă disciplină, o abnegație de toată clipa, un eroism fără prihană, poate renaște valorile morale. fără de cari orice neam lâncezește și moare.

Increzători în izbânda dreptăței noastre, siguri că arta, în afară de cadrul națiunei nu există, suntem convinși că știința și cultura, ca și civilizația adevărată nu o posedă de cât popoarele libere. Istoria este martoră nedesmințită că libertatea, demnitatea, onoarea sunt drepturi eterne ale individului și ale națiunei, iar neamul care nu le stăpânește decade și nu mai înseamnă nimic nici în artă și nici ca putere de creație și invenție. Liberi, în marginele unei discipline de fier, primind o ierarhie a elitelor, ascultând-o și urmând-o, slujind cu onoare, lovind fără milă pentru dreptate și apărând până la moarte patrimoniul sufletesc și teritoriul națiunii; privind mereu înainte. uniți pentru cauza comună, emuli în lupta vieții și nu dușmani sau rivali, egali în fața legilor, iubind adevărul, meritul și talentul în aceeaș măsură cu munca cinstită, cu sforțarea onorabilă de a sui treptele sociale în ordine deplină, fără sguduiri și revolte — dacă se poate.

Acest spirit domnind și în domeniul Artei, a creației și a invenției, atingem idealul statului național, așa cum îl concepem noi și așa cum îl dorim să se înfăptuiască, ori și ce s'ar întâmpla și cu prețul oricărei jertfe.

ION FOTI

Cugetare

In tot și în toate e perspectiva: munții ne par mai măreți dela distanță; tablourile mai frumoase din depărtare; geniile mai sublime pe măsură ce trece timpul. Apropierea reduce proporțiile și le meschinează. N. T.

Părerea mea

Spuneam la parastasul unui martir că **Macedoneanul** este piatră de cremene a românismului.

Aş vrea ca această piatră să fie piatră **de hotar la** granițe.

Aş vrea ca acest vânjos **element să fie cu mâna pe** puşcă la hotar, cu alta pe plug la muncă.

Aş vrea ca în oraşe să fie în capul **comerțului nostru,** pentru că Macedonenii sunt harnici, **pricepuți, curagioşi şi** cinstiți.

Aş mai vrea să fie amestecați în **politica țării pentru a** opri invazia lichelelor.

GENERAL GH. CANTACUZINO
Grănicerul.

Iulie 13, 1937.

„Dimândarea"

S'aprinse çerlu di harauă
Ş'pârni s'adilie dulce-amarea,
Tri noi Armâni, nâdie noauă
N'aduçe 'n suflit „Dimândarea".

Părinţili oară sum murminţî
Cá iar' învie astădzi fălcarea
Şi-ambar ş'nî hibă, că tri ninte
Lumină 'n dzare „Dimândarea",

Azi când suflarea ni se curmă
Ş' chirem ca popul, „Dimândarea"
Ni easte pricurar pri turmă,
Ş'arsună boaçea-li diştiptarea.

NICOLAE CARATANA

Rasializm şi Autohtonizm

Arta şi literatura sunt expresiunea însuşirilor psihocerebrale rasiale; din această caracteristică decurge originalitatea specific spirituală a fiecărei naţiuni. Precum fiecare neam îşi are graiul lui particular, tot astfel el îşi are şi felul propriu de a-şi exterioriza gândirea şi simţirea — de ordin absolut temperamental; şi, tocmai aceasta accentuată nuanţă temperamentală delimitează vigoarea spirituală, de la om la om şi dela naţiune la naţiune, în cadrul artei şi al literaturii universale.

Dacă arta şi literaturile s'ar copia, unele, pe altele, ele nu ar mai avea nici o valoare *etnică, etică şi estetică*, întru cât s'ar situa pe acelaş plan, ar purcede de la acelaş isvor de inspiraţie şi ar avea aceiaşi culoare de uniformitate. Uniformitatea, însă, ucide frumosul; numai varietatea dă viaţă şi tonalitate: peizagiul, de pildă, este cu mult mai plăcut şi mai atrăgător când înfăţişează bogăţie de culori. Este la fel şi cu producţiunile intelectuale; de aceea, în mozaicul artistic-literar al popoarelor, operele, purtând pecetea spiritualităţii specific autohtone, îşi au frumuseţea şi preţuirea originalităţii etnice; şi tocma această însuşire dă autenticitate, durabilitate şi expresivitate operilor; iar exponenţii specificului rasial şi etnic sunt tocmai artiştii — răsăriţi din masa colectivităţii, ce se numeşte naţiune, cari au toate aderenţele psiho-cerebrale cu naţiunea.

Niciodată un străin, care are o structură organică deosebită, nu va putea — oricât talent ar avea — să scoată în relief caracteristicile biologice determinante, ale unui popor, căruia nu i-ar aparţine, presupunând că el ar cunoaşte desăvârşit limba autohtonă: limba se poate învăţa şi mânui, ca un arcuş de vioară, dar, firea neamului, nu şi-o va putea însuşi niciodată scriitorul străin. In privinţa aceasta, trebue să te naşti grec ca să laşi posterităţii rapsodiile aezilor; roman ca să scrii Eneida; italian ca să concepi Divina Comedie, opera marelui şi melancolicului Dante Aliguieri.

Scriitorii şi artiştii autohtoni sunt singurii cari reuşesc să ne zugrăvească specificul şi eternul naţional; iată de ce arta şi literatura unui popor trebuesc făcute numai de cei cari au aderenţă cu *eul naţional*, câtuşi de puţin de străini intruşi în cetatea Literilor.

Dacă ni se îngădue o figură de stil, aş zice: artiştii şi literaţii sunt ca acei scufundători cari caută mărgăritare în fundul oceanului; ca şi aceia, scriitorul se coboară, cu spiritul, în straturile primare ale psihologiei umane — cu caracter de rasă — şi, scotocind, căutând, cercetând, scoate la

lumină însușirile, sensibilitățile, caracteristicile firești ale neamului căruia aparține; numai pe acest adevăr se clădește arhitectura de gândire și de simțire a intelectualității naționale, căci, fiecare neam își are specificul lui, indestructibila lui originalitate psiho-etică.

Odată stabilit acest criteriu ne întrebăm: cari ar fi meritul și valoarea scrierilor românești, dacă, în loc de a purta pecetea geniului neamului, s'ar arunca pe piața Literilor opere copiate după tiparul de gândire și de simțire a altor popoare — imitații servile, cu tehnică și inspirație străină de firea românului, cum este cazul cu actuala literatură din țara noastră! E un lucru cunoscut în istorie: bizantinii au avut, în evul mediu, o foarte bogată literatură; prin faptul, însă, că această literatură n'a fost originală, ci de compilație și de imitație, *servum pecus* — cum ar zice poetul latin Horațiu — ea are o valoare foarte, foarte relativă, ca și a monedelor false.

Pretinzi, de la fiecare popor, psihologia lui proprie; felul lui de a fi, de a gândi, de a simți, de a construi spiritualmente: originalitatea — iată marele mister al artei, singura ei frumusețe și atracție!

Un exemplu de simplă comparație: pe noi românii nu ne admiră străinătatea pentrucă ne îmbrăcăm după moda de la Viena, ori de la Paris, așa de obicinuite la toată lumea, ci admiră arta națională, acel geniu traco-getic, minunatele cusături, cu măestrite culori, cu alesături ce încântă ochiul și fermecă sufletul, acele cusături ale româncelor cu degete de aur, femei cu simțul cochetăriei artistice, cum vor fi fost vestitele *agatersiene*, pe cari istoricul grec Herodot le numește *hrisofore*, adică, de aur purtătoare... și, ntr'adevăr, ce de au-
rărie pe costumele frumoaselor noastre muntence! Ce finețe
și ce desenuri măestrit combinate! Dar țăsăturile românești!
Ce gust! Ce simetrie! Cât geniu național! Pe acestea le ad-
miră străinii, nici de cum modele pariziene ori vieneze!
Smokingul? Il au și alții! Condușul de dimie albă, înflo-
rit cu găitane negre, cum îl poartă țăranii din anumite ținu-
turi de munte — iată ce este al nostru, căci el se împletește
cu firul străvechiu al istoriei traco-illyro-dacic....
Costumul, de care vorbim, îl întâlnim în Albania-Illyria
veche — ceea ce probează înrudirea cu acest popor illyric,
ce se întindea până la Morava, odinioară.
Noi, Aromânii, cari am trăit în contact cu Albanejii,
avem intuiția precisă a lucrurilor; și, fizionamia, portul, din
părțile Gorjului, de o pildă, temperamentul vioiu, vitejia și
sprintenia oltenilor, ne duc cu gândul până la falangele lui
Alexandru cel Mare, alcătuite în bună parte de semințiile
illyriene ce locuiau și în Iugoslavia de astăzi, până la hota-
rele vestice ale țării noastre.

Ca și straturile telurice, expuse vânturilor și intemperiilor, popoarele suferă alterațiuni, în cursul vremurilor; un lucru, totuși, rămâne neschimbat: *fondul primar!* Etnologii, etnografii, istoricii, arheologii, antropologii, artiștii și scriitorii, — aceștia prin intuiție — toți aceștia, valori comprehensive și reprezentative, ale neamurilor, scot la iveală, ca minierii mineralele, tot ce rezidă la temelia unei națiuni — din timpuri imemoriale; și, acesta e marele lor merit: de a fi exponenții rasiali ai popoarelor!

Artiști și scriitori, prin puterea lor de intuiție, străbat veacurile cu puterea lor de înțelegere și de analiză, prind, ca într'o lentilă, toate reflexele sufletești ale congenerilor lor, le concentrează, le înmănunchiază, și ne dau, în forme nepieritoare, ceea ce numim: *patrimoniul național, cultural și civilizația națională, entitatea națională!*

In aceste valori și în acest fel de opere stă: *etnicizmul, eticismul și estetismul națiunilor!* Și operile acestea artistico-literare, cu conținut psiho-spiritual, nu pot fi concepute și plăzmuite de cât de autohtoni — singurii tălmaci ai specificului național....

Așa fiind, te întrebi: **— ce caută**, la noi, străinii, în arta națională? **Nici n'o înțeleg, nici n'o simt**, neavând nici o afinitate structurală cu ființa neamului. Dinpotrivă: ei diformează firea, gândirea, sufletul poporului, ca acele cioburi de sticlă cari diformează armonia și geometria obiectelor. Iată de ce, o bună parte din producțiile intelectuale, de rupă războiu, datorite intrușilor nerasiali, sunt scrieri nule, ca formă și conținut; în ele nu găsim nici suflet, nici idei, nici *etnicitate, nici eticul și esteticul*, daruri naturale ale robustului temperament românesc; iată de ce nu găsim și claritatea scriitorilor de altă dată: Odobescu, Maiorescu, Bălcescu, Cogălniceanu, Eminescu, cari aveau o profundă aderență cu rolul traco-getic: de aci, frumusețea arhitectonică desăvârșită, a operelor lor, cari culminau în clasicizmul eleno-mediteranian, prin simplicitate și impecabilă construcție lineară.

Incetățeniții străini, în republica Literelor, venind cu concepții de imitații servile, cu literatură ușoară, de subsol, au viciat cugetarea românească, influțând dezastros tânăra generație, crudă și nepregătită, alterând sensibilitatea românului, ca cioburile, de cari vorbiam, obiectele; și, astăzi, asistăm la o literatură de tarabă: proză și versuri fără căldură, fără emotivitate, fără resonanță, cristaluri reci și amorfe, scrieri cu limbă-jargon; opere de bulevard, perimate la periferia orașelor accidentale, dar la modă la noi — prin cenaclurile tuturor pervertiților... o întreagă orchestră cântă

diferite arii și simfonii pentru această literatură de import, căci, fiecare vrea glorie și celebritate.

Dar, lucrurile nu vor rămâne așa: apele se limpezesc; noroiul se așterne, pe zi ce merge, la fund. Adevărații scriitori români, vor scoate, din adâncurile biologice ale neamului, lamura frumuseții etnice și etice, așa cum cere imperativul intereselor superioare de conservatorizm și tradiționalizm național, temeiul progresului și evoluției firești... și atunci? Pseudo-scriitorii se vor pierde în întunerecul uitării ca liliecii în scorburi și ruine.

NUȘI TULLIU

Către o privighetoare

Frumos mai cânți, măeastră cântăreață,
In nopți de Mai învesmântate'n stele!
Cum aș dori să cânt și eu ca tine
Dar glas nu pot să dau cântării mele!

De versul tău răsună munți și plaiuri,
Fermecătoare-a codrilor soprană:
Cu trilul cald, perlat și plin de jale
In pieptul meu tu vindeci orice rană!

De mult, de mult înamorat de glasu-ți
Eu am visat să cânt frumos ca tine,
Dar cine poate oare să imite
Cu versul lui duioasele-ți suspine!

Tu faci fiori în suflet să se nască
Melodiind sub discul alb de lună...
O! Ce n'aș da de-ai face să vibreze
Divinul tril pe-a lirei mele strună!

1937 Mai. NUȘI TULLIU

Către tinerime

Statul îți va oțeli (prin educația și disciplină, voința) un spirit puternic pentru a da lupta vieții căci trebue să primești cu liniște loviturile soartei, să mergi cu credință pe cărările Destinului, te vei jertfi pentru binele comun și vei simți, cu lealitate, noblețe, în cinstea Patriei, mândria și gloria de a suferi.

OLIVEIRA SALAZAR

Premii și premiați

Academia Română a împărțit cu obișnuita-i solemnitate premiile anuale de literatură. Ministerul artelor și-a întrunit laureații cari, cercetând prin templul masonic al lui Sadoveanu, au găsit un ins și-o insă vrednici de a fi încoronați cu marele premiu național. Societatea scriitorilor români, la rândul ei, a împărțit și ea modestele sume ce-i stau la dispoziție pentru a-și manifesta considerația ce o poartă creațiunei literare românești.

Este dureros că mijloacele materiale sunt foarte restrânse și prea puțini scriitori s'au putut împărtăși din praznicul instituțiilor cari au în mână pânea și cuțitul premiilor. Cât privește personalitățile, cărora li s'a acordat distincția unui premiu recunoaștem că toți cei premiați meritau această distincție.

Intre cei mulți socotim însă că ilustrele comisii cari au cernut pe cei aleși au pierdut din vedere pe cineva care merita să ia premiul înaintea tuturora.

Este scriitoarea serălucitelor pagini, în cari se descrie Țara noastră. Este scriitoarea care a zugrăvit cu neasămuită măestrie și milă și căldură icoanele din zilele de cruntă suferință ale războiului de întregire. De ce nu s'a gândit nimenea dintre cei cari țin în dreapta lor cumpăna valorilor că Regina Maria este o mare scriitoare, că în scrisul ei clocotește viața noastră românească și că în operele-I de clasică masivitate ar fi meritat considerația ce s'a arătat scrisului lui Mitică Peltea, care, cum bine știți, a căzut cu succes la examenul de clasa a doua de liceu?

Se va răspunde: Da, dar premiile la noi se dau numai dacă sunt cerute cu stăruință, dacă se pun proptele, dacă se găsesc de pildă academiciani, cari să stea la târguială: Ți-l votez pe Guguștiuc, dacă mi-l votezi pe Teșmenilă! Iar ca să se gândească a da premiul unei personalități care disprețuește acest fel de onoare, ar trebui să presupunem că iluștrii împărțitori de premii citesc. Cititul este însă preocupare de băeți din clasele inferioare ale liceului. Mărimile nu citesc. Nu citesc nimica. Pentru ei literatura este *terra incognita*. Nu citesc decât articolele de ziar în cari li se laudă substanța cerebrală.

In cazul de față constatăm că luminaților noștri ipochimeni le mai lipsește ceva: Cei șapte ani de acasă. Desigur gândul omenos de a premia strălucitele pagini ale Reginei-artiste I-ar fi adus un pic de alinare a suferinței. Desigur Ea s'ar fi mulțumit cu gândul că oamenii de Litere din țară, pe care Ea a servit-o și a zugrăvit-o cu neîntrecută măestrie, apreciază scrisul Ei. Și foarte sigur premiul *material* I-ar fi

acordat unui scriitor bătrân și nesocotit de geniali zilelor noastre. De pildă bătrânului octogenar Petre Dulfu, ale cărui scrieri au alintat copilăria celor cari știu să citească.

Comisiile societăților noastre literare n'au avut acest gest de eleganță, pe care erau datoare să-l facă. Pentrucă e rară calitatea de a fi om.

I. U. S.

CHEMARE

Cucule cu flori la pălărie,
Și tu ai un petec de moșie,
Dacă ți-a fost lene să'ți faci casa,
De hotarul țării, știu că'ți pasă.

Nu mai hoinări, zdrobind cavalul,
Pune șeaua și îndeamnă calul,
N'auzi goarna'n zare cum răsună ?
Nu simți zvon de huet de furtună?

Trec munteni pe cai mărunți călare,
Dela Nistru trec și dela Mare,
Dela Mara sus și dela Mureș
Trec ca viforosul iernei iureș.

Dela Bârsa galbenă la plete,
Depe Bărăgan vin în cete,
Depe Someș, Crișuri și Târnave
Se încheagă șirurile brave.

Că spre noi dușmanii ar pornire
Și lui Vodă'i trebue oștire,
Sfintele hotare să păzească,
Țară și popor să ocrotească.

Contenește horele pe coaste,
Hai cu noi, cu cai frumoși la oaste,
Chiue să'nflăcărezi voinicii,
Să oprim în cale veneticii...

Ai mai fost în luptă tu odată.
Nu știi? Colo pe Siret, măi tată,
Când luptai cu Cheptea în cămașe,
De-și găsiră dușmanii nănașe....

Hai și-acum și, dac'o fi p'atâta
Vom înlocui cu arma bâta, —
Și-om începe iar, pe cât chitesc,
Cântecul de luptă voinicesc!...

I. N. SORICU

ARISTOTEL VALAORITI [1]

de V. DIAMANDI-AMINCEANUL

Valaoriti și-a făcut primele studii la Academia Ioniana după aceea și-a continuat studiile în Europa. Valaoriti a călătorit foarte mult în viața lui, iar în călătoriile lui i s'au întâmplat multe episoade. Fiind în Veneția, care pe atunci era în mâna Austriacilor și participând într'o conspirațiune revoluționară a Italienilor, cade prins în mâna Austriacilor, care îl expulzează din Veneția și pe drum stinge în bătaie pe funcționarul austriac, care îl însoțea și îl supraveghea.

Fiind la Paris i se întâmplă și acolo un strașnic bucluc. Trecând într'o noapte printr'o mahala retrasă de pe lângă Forturi, se năpusti asupra lui un apaș ca să-l buzunărească. Apașul era înarmat, dar și Valaoriti își avea cuțitul lui. Lupta avu loc în drumul îngust și întunecos al mahalalei, corp la corp, apărându-și fiecare viața. Valaoriti lovi drept în inimă pe apaș cu cuțitul lăsându-l mort pe loc.

Intorcându-se din Franța prin Italia în anul 1848 și oprindu-se acolo deveni șeful tinerilor greci care luaseră parte la revoluția italiană împins de focul libertății și al independenței. Tot în Italia tipări primele lui versuri (Stihurgimat). Fiind în Veneția în anul 1852, se căsători acolo cu Eloiza Tipaldu, care era frumoasă și adorată de învățații din Veneția pentru distinsele ei calități. După căsătorie poetul se stabili în 1853 în insula Leucada (Santi Maura), unde începu să lucreze pentru unirea celor șapte insule cu modul acesta contribuind și la revoluția din Epir, cari isbucni după un an, când se întâmplă în următorul episod.

După catastrofa dela Peta în Epir, poetul fu denunțat de Turci lui Sir Quard, guvernatorul englez al insulelor Ionice, pe baza unor acte compromițătoare căzute în mâinile Turcilor după lupta dela Peta. Guvernatorul englez porni din Corfu pe un vas englez de război, ducându-se drept la Leucada (Santi Maura), unde dădu ochi cu poetul. Guvernatorul arătându-i suszisele acte compromițătoare, îl întrebă, dacă sunt scrise de el. Poetul Valaoriti, foarte liniștit, îi răspunse : „Da Excelență". Guvernatorul englez îi replică: „Și cum ? „Nu știți deci ordinele guvernului englez și politica Reginei Victoria" ? Fapta voastră constitue o crimă de înaltă trădare". Valaoriti răspunse: „Mă iertați, Excelență, uitați că eu nu sunt englez, dar grec, în consecință fapta

1) Vezi No. 1 al *Dimândării* din Iunie a. c.

mea de opunere va constitui o crimă de înaltă trădare. Aveți altceva să-mi comunicați“. Neașteptând răspunsul plecă.

După plecarea lui, guvernul englez chemă la el pe tatăl poetului pe care îl onora foarte mult istorisindu-i cele întâmplate cu fiul său, rugându-l să-l înduplece să părăsească insula pentru câtva timp, ducându-se în străinătate, ceeace s'a și realizat. Poetul nu s'a mai întors în insulă decât după un an de zile. La întoarcere îi fu mare mirarea poetului, văzându-se invitat el și soția lui la prânz de către guvernator, care îi strânse mâna, zicându-i: „Iți datoram o explicație. Ați îndeplinit datoria voastră, trebuia și eu să îndeplinesc pe a mea“.

In anul 1857, poetul este ales în Camera Ioniană ca deputat al insulei Leucada (Santi Maura) unde se atașă partidului radical de atunci și tot atunci publică: „Mnimosina” care avu un strașnic răsunet.

Muza lui tuna și fulgera, toți lăudau opera poetului. Regele Othon îl decoră cu Crucea de aur a Mântuitorului. Renumita criticiană a timpului de atunci, Dora d'Istria lăuda opera poetului într'un articol publicat în Revista „La Revue des Deuz Mondes”' iar italianul Tomaseo scrise trei articole în cinstea bardului libertății grecești.

In Camera Ioniană poetul fu cel mai înfocat apărător al unirei Insulelor Ionice — zise „Eptanision“ — cu regatul grecesc, se luptă, acționează, vine în conflict și cu tatăl său și cu fratele său Spiru Valaoriti, care nu voiau unirea Insulelor Ionice cu Grecia.

Iată cum ne descrie Ioan Valaoriti, fiul lui Aristotel
Valaoriti și suszisul conflict în biografia ce o face asupra
„tatălui său :[1] „Bătrânul om politic nu puțin bău din paha-
rul amărâciunei în ultimii ani ai vieței sale (mort în
„1856) văzu rupându-se traditionala unire a familiei sale“.
In altă parte a scrierei lui Ioan Valaoriti găsim următoarele:
„Dacă reprezentanții poporului Ionian votează contra uni-
„rei, sau dacă o supun în așa condițiuni, încât să rămâie
„irealizabilă, Regele nu vine, toată nația dispare de pe su-
„prafața pământului și noi Eptanișoții o să ajungem mai
„rău ca evreii“. Biograful poetului închee astfel: „Vai,
„foarte curând era să fie fatal să vază cum dorința sa era
„neustificată și cum era mai logică aprecierea tatălui său
„pentru unire“.

In anul 1858 vine în Eptanisia primul ministru englez Glandstone, ca să-și dea seama de situația creată de mișcarea unionistă. Sosind Gladstone la Leucada (Santi Maura) ceru să să vorbească cu Aristotel Valaoriti. Intâlnirea poetu-

1) K. L. Parashu: Aristotel Valaoriti, în Revista I. Iconografimeni tis Ellados No. 5 și 6 din Mai și Iunie 1925, p. 24.

lui cu bărbatul de stat englez era curioasă. Convorbirea fu începută de Gladstone în jurul operelor poetice ale lui Valaoriti, lăudându-le fără să le fi citit măcar cum se exprimă însuși Valaoriti în memoriile sale. Gladstone după multe întorsături veni la scopul misiunei sale. Deodată Valaoriti se ridică de pe scaun, iese în sală chemând pe ceilalți reprezentanți ai Leucadei, care așteptau să intre. Gladstone deși indignat de așa ceva totuși se obținu și în perfectă liniște ascultă dorința și dezideratele reprezentanților Leucadei, plecând cu impresia că unica soluție a chestiunei eptanisiote era Unirea Eptanisului cu Regatul grecesc.

După plecarea lui Gladstone se începu lupta pentru Unire. Se votează Unirea, alegându-se o deputațiune de unsprezece inși ca să înfăptuiască Unirea. Ca membru în Deputațiune era și Aristotel Valaoriti, care trecu prin cele mai mișcătoare momente din viața sa. Tot el alcătui conceptele de petițiune pentru Unire adresat Reginei VVictoria, care răspunse negativ; cu toate acestea poetul nu-și pierdu nici curajul, nici speranța, nici entuziasmul, publicând atunci poema intitulată „Kirà Frosini Keto Simantron.

Cu ocazia detronărei regelui Othon și venirea în Grecia ca rege Gheorghe I, fiul lui Christian al IX-lea, Regele Danemarcei, în anul 1863, se înfăptuește și Unirea Eptanisului, acordată Regelui Gheorghe I, ca un fel de dar din partea Angliei. Valoriti e încântat că opera lui naționalistă e încununată cu succes, iar compatrioții lui îl aleg triumfător ca reprezentantul lor în Camera grecească, unde elocința lui oratorică. mândra lui înfățișare, sugestionează pe confrații lui de luptă și pe întregul popor atenian.

In timpul întreruperei activității parlamentare, poetul trăia în fermecătoarea lui vilă din mica insulă Maduri. Acolo sub un gigantic măslin în jurul unei mese de marmoră a scris el poezia intitulată „Astropogianno” poemă armatolicească cu versuri curgătoare și gigantică inspirație.

Scria revoltat lui Lombardo de starea în care se afla Eptamsio în anul 1864.

Această revoltă sufletească a poetului Valaoriti își avea explicația prin faptul acela că, el fiind omul acela căruia îi plăcea legea și constituția, având o chibzuire limpede și curată asupra drepturilor individului, nu putea să nu vadă cu regret dispărând tradiția din Eptanisia, cum dispăruseră de mult și din restul Greciei. Toate astea micșoraseră entuziasmul dela început al poetului pentru Unire și nedispariția completă a entuziasmului se dotorește contactului de mai târziu ce luase cu oamenii politici din Grecia oficială.

Isbucnind în anul 1866, revoluția în Grecia, poetul în calitate de membru al Deputațiunei cretane, mișcă Camera

cu viile și înflăcăratele sale interpelări. Publică în acelaș timp două poeme, una despre Athanase Diacu și alta intitulată „Astrapoghiano". A scris apoi o poezie care armatolicească intitulată „Ftoho (Hormoviti, poezie care nu și-a văzut apariția, deoarece călătorind pe mare și fiind surprins de o mare furtună, îi răpi din mână manuscrisul, care după însăși spusa poetului, era una din cele mai frumoase poezii ale lui.

In anul 1869, poetul se retrage cu totul din politică, dedicându-se cu totul muzei sale poetice. Atunci a scris „Kira Frosinkeito Simantron" iar în luna Decemvrie 1871, fiind rugat de Universitatea din Atena ca să compue și să recitez o poezie la desvelirea bustului Patriarhului Grigore al V-lea, al primește invitațiunea Universității și vine înadins la Atena pentru asta. Cu toată casna lui ca să conceapă începutul poeziei, nu îi venea în gând primul vers, deși începea cu unul și sfârșia cu altul, dar totuși nu era satisfăcut rupând mereu cele ce scria. Se apropia ziua serbărei pentru desvelirea bustului și încă nu făcuse un vers măcar. Necăjit, plictisit, își ia într'o dimineață pălăria, bastonul său suigeneris făcut din lemnul unui măslin sălbatec din insula Leucada (Santi Maura, și iese afară din oraș, rătăcind fără țintă pe cărările vechei Atene, căutând pe negăutul vers. Ziua era primăvăratecă și dulce. Obosit intră într'o mică cafenea, așezându-se lca o masă din fața intrării. Cafegiul se opri în fața lui, așteptând comanda. Poetul adâncit în gândurile lui nu comandă nimica.

Brusc poetul aținti ochii lui spre cafegiu, zinându-i: „Ce te uiți la mine nemișcat? Ce ți-e?"

Și deodată se ridică vesel în picioare, strigând în gura mare: „am găsit", „am găsit".

Bău cafeaua și acolo pe sărăcuța măsuță a cafenelei populare, scrie continuarea unei minunate ode.

Valaoriti continuă cu un entuziasm deliiant oda lui, fașcinat de muza lui inspiratoare. După puține zile, fu gata oda lui istorică și tot la acea sărăcuță cafenea își termină poetul ultimele versuri ale odei.

La 25 Martie 1872 s'a făcut inaugurarea Mouzoleului martirului ierarh, Regele ridică vălul și îndată se dădu vântul poetului Valaoriti. Poetul se urcă entuziasmat la tribună și cu o voce sunătoare și mișcătoare declamă oda lui, auzindu-se vocea lui metalică foarte departe, iluminând ca un fulger atenția mulțimei, meritând cu drept cuvânt supra numele de „Un foudre d'éloquence". Poate că nici odată poporul grec n'a primit cu un așa delirant entuziasm declamația odei poetului Valaoriti. Nici un alt poet grec n'a fost apoteozat, cum a fost Aristotel Valaoriti.

Manifestația și emoțiile încercate în acea zi de Valaoriti, au contribuit să influenzețe asupra boalei sale de inimă și din acea zi boala s'a agravat, scurtându-i repede viața, căci muri în anul 1879, în vârstă de 55 de ani de paralizie cardiacă. Astfel se sfârși marele bard al poeziei grecești moderne, mândrul vlăstar aromânesc, moscopoleanul Aristotel Valaoriti zis și Moscu Valaura.

București, Iunie 1937.

V. DIAMANDI-AMINCEANUL

Maxime

Numai piscurile înalte se pierd în nori; numai frunțile geniale se cufundă în ceața cugetărilor.

*

O doamnă îmi spunea odată că nu poate suferi pe masculii aroganți; avea dreptate: nimic mai plăcut pentru o femee decât a trăi cu papă-lapți... Femeia e menită să fie totdeauna doică și biberoneasă.

*

Multe idei mari și frumoase se pierd, câte odată, în negura trecutului, ca apele subterane în straturile telurice; reapar însă, cine știe când și cine știe unde fecundând, din nou, spre marea surprindere a omului.

*

Regi și eroi se leapădă de glorie și de regate pentru o femee; nici odată femeea nu s'ar lepăda de o sculă frumoasă pentru un geniu.

*

Bradul își înalță fruntea spre cer ca să soarbă lumină, dar își înfige rădăcinile în pământ pentru hrană; este la fel cu neamurile: își înfig rădăcinele în trecut și în tradiție spre a-și asigura perspectiva viitorului.

*

Glasul conștiinții este ca vuetul subteran al cutremurului de pământ; ne înspăimântă, chiar dacă vine de departe.

*

Amintirile despre clipele fericite, în viața omului, sunt ca stolul de păsărele primăvăratice ce ciripesc pe un arbor înflorit.

*

Pesimiștii? Bufnițele popoarelor în declin.

*

Optimismul? Sănătatea trupului, a spiritului și a sufletului.

Trandafir și Privighetoare

Cânta în zori privighetoarea
Pe vârf înalt de chiparos:
— „Ce floare mândră și aleasă
„Ești trandafirul meu frumos!
„De când pe lume sunt, ca tine
„Eu altă floare n'am văzut —
„Aș vrea odată, doar odată
„Curata frunte să-ți sărut,
„Dar mă gândesc că ghimpii aspri
„Să mă rănească ar putea
„Și cu al meu sânge să se scurgă
„Puteri și glas, tu floarea mea,
„Și ar rămâne fără cântec
„Păduri și plaiuri și grădini
„Când luna albă strălucește
„Pe infloritele colini,
„Dând farmec zărilor albastre
Cu milioane de făclii
„Ce ard de veacuri mii și sute
„In fundul bolții azurii".

— „Tu, cântăreață fără seamăn
„Cu vers duios și glas divin,
„Tu, fala codrilor din țară,
„Ce ne vrăjești cu un suspin,
Tu nu cunoști iubirea sfântă,
„De răni și ghimpi dacă te temi,
„Iubirea-i jertfă și durere
„Și luminează peste vremi;
„De mai iubi, cum cânți cu jale,
„N'ai sta pe gânduri un minut
„Jertfindu-ți viața pentru mine
„Să-mi dai al morții trist sărut!"

. . . .

Se lasă jos privighetoarea
Din vârful svelt de chiparos
Și cântă versul cel din urmă
Cu glasul ei melodios;
Căci drept în inimă un ghimpe
Ca o săgeată a intrat,
Și strop cu strop se scurse viața-i
Pe trandafiru 'nsângerat!...

1937 Aprilie. NUȘI TULLIU

Legământ legionar în piatră[1])

Pe spinările veacurilor, din adâncimi de vremi și până azi, istoria și-a însemnat drumurile cu mistria și cu dalta pietrarilor.

Au înflorit sub alintarea și sub mușcătura lor corolele deschise spre rugă ale basilicilor, rămase să mărturisească pretutindeni dorința omului de înălțare. Au crescut din ele, din daltă și din mistrie arcurile largi, cununate cu mileniile, arcurile podurilor aruncate să îmbrățișe lunecarea fluviilor și râurilor. Sub descântecul lor au țâșnit în sus cetăți și s'au netezit în piatră drumuri pentru biruitori.

Istoria a ales acest alfabet, înflorit în spațiu, cu care povestește despre vrednicia și setea de ideal a oamenilor. Istoria vorbește categoric numai așa. Cu acest alfabet ne povestește despre înmărmuritoarea viziune de artă, despre armonia rotundă, pură, clară care a trecut prin sufletele vechilor eleni. Cu acest alfabet ne vorbește despre realizările spiritului roman. Prin el ne face să descifrăm participarea sigură la taina creștină a celor ce-au scris cu cărămidă și marmoră psalmul copleșitor și inegalabil al Sfintei Sofia.

Atâta rămâne și numai prin asta mărturisim dacă trecând prin viață un neam de oameni a participat și s'a apropiat sensibil de tainele ei cutremurătoare. Cântăm de sub pământ numai prin flautul turnurilor albe și sfinte ale bisericilor sau prin naiul zidurilor care nu se clintesc.

Și pe linia aceasta mișcarea legionară își vădește filiațiunea cu mișcările care au prins mâna istoriei și au pus-o să însemne pe veacuri drumul trecerii lor. Mișcarea legionară pășește în cadență pe drumul istoriei zidind mărturiile participării ei la taina creștină a vieței și cu ea neamul românesc pășește pe sub arcul de onoare al neamurilor care și-au zidit și și-a cioplit în piatră rugăciunile, încantațiile, visele și dorurile. Prin ea, neamul românesc a început să s'așeze pe căpătâie de istorie majoră, sub acest zăpor de dorință ziditoare.

Acum câteva zile, aici în centrul Bucureștilor, culcată pe jertfa tinereții românești de pretutindeni, din Pind până'n Orăștie, s'a'nfipt temelia unei case care va zumzăi ca un stup sub clocotitoarea dorință de inoire a României legionare.

Lipindu-și urechea de ziduri, în casa lor nouă, legionarii vor auzi din piatra dela Adam Klissy, pe care-au zidit-o în temelie, cadența cohortelor biruitoare de acum două mii de

---

1) Cu ocazia inaugurării sediului central legionar din București, str. Imprimeriei, 3.

ani și înodând istoria vor amplifica sub cerul României de azi ritmul poruncitor al istoriei.

Legionarii au pus legământ nou în piatra.

Ascultați! Bubue betoniera și fâșâe dreptarul pe planșeul temeliilor care se pun acum pentru veacuri noi de credință.

Istoria scrie cu alfabetul ei capitolul întâi, după precuvântarea pe care a scris-o cu Ștefan cel Mare, despre neamul românesc.

IORDOCHE NICOARA

Gânduri răzlețe

Nimic contra națiunei,
Totul pentru națiune.

OLIVEIRA SALAZAR

Mântuirea națiunei: printr'o politică de adevăr, de jertfă și națională.

OLIVEIRA SALAZAR

„Dee Domnul ca un învățat să ne instruiască, un sfânt să ne oțelească sufletul, și un înțelept să ne cârmuiască".

Un vechiu proverb.

Sunt subordonate obiectivelor supreme ale Națiunei, cu interesele lor proprii, TOATE ENTITAȚILE PARTICULARE SAU COLECTIVE, cari sunt elementele constitutive ale organismului său dimpotrivă, și ca o garanție a eficienței superioare al acestui sacrificiu, este clar că națiunea nu se confundă cu un partid; partidul nu se identifică cu statul; *statul nu este în viață internațională un subiect, dar mai mult — un colaborator asociat.* Mai pe scurt: avem datoria să jertfim totul pentru toți: *noi trebue să ne sacrificăm toți pentru câți-va.*

OLIVEIRA SALAZAR

Solidaritatea noastră

Prin rândurile acestea preliminare ce servesc ca un fel de introducere în subiectul pe care îl enunță titlul articolului de față, să nu se creadă că intenționăm a comite un act de nepolitețâ, sau de reclamă în jurul numelui câtorva macedo-români. Departe de noi această intenție, deoarece virtutea asupra căreia consacrăm aceste rânduri, se resfrânge asupra neamului nostru întreg — și în primul rând, asupra masei compacte ce a rămas îdncolo și la care se poate verifica și constata, în ansamblul ei, calitățile și defectele precum și intreaga viață sufletească și socială a aromânilor.

In orice caz, îndrăznim să comitem această nepolitețâ — de va putea fi considerată astfel de cineva — ținând seama că o facem, în primul rând cu o intenție nevinovată și apoi, cu totul între noi, servindu-ne de coloanele ospitaliere ale revistei „Dimândarea"...

Dela început vom spune că ocazia ne oferă întâmplarea evacuării studenților macedo-români din căminul lor, ocazie care le-a creat o situație foarte critică, lăsându-i fără adăpost și punând chiar în joc existența lor fizică.

Nu știm care ar fi fost îndreptarea ei în alte condiții, însă fapt cert este că, pentru o provizorie ameliorare a acestei situații s'au oferit cu toată generozitatea câțiva nobili macedo-români.

Trebue relevat din capul locului, necesarul sprijin acordat studenților din partea d-lui Dumitru Lega, care a oferit întreținere complectă la peste douăzeci de studenți, arătând față de dânșii o grijă cu adevărat părintească. Desigur că am fost și câțiva alții, care în ultimii ani au acordat în diferite alte ocazii tot sprijinul studenților noștri.

Dar, lucru surprinzător, pentru orișicine altul, acești buni aromâni, niciodată n'au vrut ca prin aceste nobile fapte să-și însușească vre-un titlu de distincție și de laudă, lucru ce adaogă mult la valoarea gestului făcut.

— Eu, nu-mi făcui decât datoria de macedonean!

Trebuie să fi fost tot macedonean și tu, sau să fi avut fericirea de a trăi câtva timp în mijlocul Aromânilor din Peninsula Balcanică, ca să înțelegi sensul înaltei concepții ce se ascunde în fraza aceasta atât de simplă. Pentrucă aceste cuvinte destăinuie o adevărată virtute civică nescrisă, o tradiție respectată din generațiile ce au trăit prin meleagurile Macedoniei.

Dar este necesar ca, din când în când, să ne amintim de această virtute și de tradiția solidarității între „aromânii" noștri, grație căreia neamul nostru s'a păstrat în decursul vremurilor, în contra intemperiilor politice ce s'au abătut asupra dreptului său la existență și de perpetuare. Știm că, dacă le ar fi lipsit Românilor macedoneni, în marea lor majoritate, acest sentiment de solidaritate care ajunge câte odată la un adevărat cult, dânșii de mult trebuia să dispară, contopindu-se, încetul cu încetul, în conglomeratul balcanic, care abia acum târziu, după război, s'a putut defini printr'o încadrare în limitele unor state de veci vrășmașe. Cine n'a cunoscut condițiile de viață dusă de acești Români în mijlocul unor neamuri străine, nu poate să-și dea seama de semnificația acestei solidarități care i-a apărat de o singură descompunere — încă mai de mult. Și ca o primă manifestare în acest sens trebuie socotit faptul că familia macedoneană

n'a fost alterată prin introducerea în căminul ei a elementelor străine de sânge și grai românesc. Viața Românilor se desfășura în atmosfera unui permanent contact ce-l impunea conviețuirea lor în condiții aproape asemănătoare în orașul sau satul de care erau legați ca printr'un destin comun. Apoi, atunci când erau nevoiți să plece din satele dela munte pentru a se adăposti în timpul iernii în orașele dela șes, dânșii aveau locuințele în acelaș loc, formând astfel niște cartiere aparte, cum se întâmplă, d. ex., în orașele din Tesalia, etc. In felul acesta se cunoșteau mai bine, se ajutau la nevoie, iar când primăvara plecau, zăvoreau casele, luându-și drumul spre munții lor iubiți ca niște păsări libere, îndemnate de nostalgia umbrelor de fagi deși și a apelor răcoritoare ce curgeau din fântâni cu un murmur tainic, dar perfect de bine înțeles de dânșii. Printre ei erau desigur, și oameni mai nevoiași, familii ce o duceau greu din cauza că n'aveau bărbat în casă, sau băeți în vârstă care să le întrețină. Dar în cazurile acestea intervenea solidaritatea consătenilor și familiile erau ajutate cu o compătimire ce nu reducea niciodată pe cei ajutați în stare de umilință.

Trebuie să recunoaștem însă, că în vremurile din urmă, s'a schimbat cu mult vechea stare de lucruri și buna rânduială în viața aceasta atât de patriarhală a macedonenilor. Greutățile vieții de după războiu au tulburat adânc așezările, tradițiile și sentimentele, iar intervenția din ce în ce mai accentuată a statelor balcanice respective, în treburile comunităților românești a dus în unele părți la desființarea lor, în altele la dispariția oricărei organizări și în altele la o situație ingrijorătoare a elementului românesc.

In asemenea condiții, trebuie să recunoaștem că, perspectivele de viitor a părții aceleia din neamul nostru ce a rămas dincolo, se prezintă foarte sumbre. Se impunea mai de mult luarea unor măsuri hotăritoare și oportune. Din păcate însă, observăm că rolul nostru, rolul acelora care puteau să facă ceva spre binele intregii dează oameni neputincioși pentru intreprinderea unei acțiuni sal- suflări aromânești, se mărginește la o simplă espectativă. Evident că, pentru majoritatea oamenilor ajunși să respire aci aerul liber sub ocrotirea patriei-mume, virtutea aceea despre care vorbeam mai sus și care este solidaritatea macedoneană, nu prea se simte de câtva timp încoace.

Au fost ocazii când s'ar fi putut manifesta puternic revolta și protestul nostru contra procedeelor de desnaționalizare a Românilor macedoneni, practicate de statele Balcanice atât de sistematic — însă nu s'a făcut nimic. De n'ar fi luat inițiativa unui protest studențimea macedo-română, era să credem că toate cazurile denunțate opiniei publice și măsurile luate de guvernul grec în ultimul timp, nu priveau pe frații noștri, ci pe o populație străină oarecum.

Și acum, se pune intrebarea: mai există, oare, în noi, acel superb spirit de solidaritate de odinioară?

Să ne fie permis a afirma că nu prea îl vedem. Și nu la frații noștri rămași încă dincolo, ci la cei stabiliți aci. Pentrucă cei de dincolo, trăind așa cum sunt obișnuiți să trăiască, cu greu își pot schimba mentalitatea și tradiția care mai stă la baza vieții lor sociale, cu toate că felul lor de viață, din cauza imprejurărilor actuale, s'a schimbat. Un prieten macedonean, care a avut ocazia, acum câtva timp, să treacă prin Albania și apoi prin Serbia, îmi povestea de cunoștința unui aromân din capitala Albaniei, care l-a primit ca pe un frate acasă și l-a găzduit cu o deosebită ingrijire, aflând de origina sa de macedonean. In Serbia, în timpul călătoriei

spre București, a avut surpriza cunoștinței cu un controlor din tren care, profund emoționat, i-a destăinuit origina sa de român macedonean povestindu-i apoi și multe amintiri din viața Crușovei de altă dată.

Aceste întâmplări arată cu prisosință că, încă sufletul fraților noștri de peste hotare a rămas curat în simțimintele lui, iar conștiința lor le păstrează trează convingerea și credința în originea lor etnică. Lucrul acesta, însă, nu se întâmplă cu mulți din macedonenii aflați aci în țară, care încetul cu încetul își uită de obârșia lor, de obligațiile ce le au față de neamul din care fac parte și de solidaritatea care li se impune pentru izbândirea finală a dezideratelor și a aspirațiunilor legitime ale neamului nostru.

Situația aceasta, este intr'adevăr tristă și nu poate decât să îngrijoreze pe aceia care se gândesc serios la problema macedonenilor. Și problema macedonenilor înseamnă un complex de probleme care nu se referă numai la cei de peste hotare, ci și la situația celor colonizați aci — chestiuni, adică, care nu se pot rezolva prin desinteresarea apăsătoare de astăzi și nici prin acțiuni izolate și neorganizate ce nu pot produce efectul scontat.

Să sperăm, că „Dimândarea", care apare ca o adevărată *dimândare* a vremurilor grele de azi, va contribui la trezirea conștiinței tuturor macedonenilor, prin desbaterea acestor probleme vitale pentru existența și prosperitatea neamului nostru și va înfăptui și celălalt deziderat, necesar pentru succesul oricărei acțiuni mari: *solidaritatea noastră*.

G. Pindeanu

Cronica Muzicală

Stadiul actual al muzicii în lume și la noi

II [1]

O caracterizare completă a stadiului actual al progresului muzicii ar fi următoarea: Pe deoparte, *linia clasică*, aceea a lui Beethoven, Wagner, Brahms, Franck, Saint-Saëns, d'Indy, Dukas, — academică, ideală. Ajunsă la desăvârșire, ea marchează trecerea din era de pregătire științifică, artistică și filozofică, de aproape 25 de secole, dela Pitagora până astăzi — în era definitivă a muzicii, de azi înainte, până la sfârșitul omenirii, o eră în care toate energiile spiritului omenesc se vor desfășura exclusiv în sensul făuririi ființii umane superioare, smulsă din robia excesivă și tiranică a circumstanțelor bio-fiziologice ori și cosmice chiar, și deci liber îndrumată spre țelul realizării omului divin. Este latura triumfală, cu caracter eminamente creștin, a științii.

1) Vezi No. 1, din Iunie, al *Demândării*.

artei și filozofiei muzicale. Pe de altă parte, *romantismul*, pe care l-am definit *deficient postbeethovenian*, rezultat din exagerarea caracterelor Renașterei, de psihologie emfatică ori atrofiată în senzații și sensitiv, și de pitoresc. El se prezintă în două faze, a romantizmului îndeobște recunoscut ca atare, dela Weber la Berlioz și, prin uluitoarea trăsătură de unire, *straussiană*, care leagă întreg romantismul și de linia clasică — aceea a diferitelor aspecte ale *modernismului*. In această a doua fază romantică postbeethoveniană, simfonia degenerează în jazz, teatrul muzical într'un teatru care nu mai e muzical, ci pur și simplu sonor, cum sunt teatrul verist și teatrul cinematografic, în timp ce muzica, în totalul ei, naufragiază în absurditatea *atonalismului*.

Este lesne de constatat că triumful liniei clasice, ideale, spiritualiste, e, fie și deocamdată, de ordin moral; ceea ce inseamnă că muzica trece acum printr'o grozavă criză, care ar putea să ajungă tragică, în forma triumfului, de ordin lumesc, al romantismului modern.

Acesta se lățește, tot mai impetuos și mai cuceritor, peste tot pământul. In această acțiune a lui de cotropire a întregii lumi zise civilizate, el se bucură de complicitatea masselor, a oficialităților și chiar a unor nenumărați artiști muzicieni de bună credință însă nu pe deplin edificați asupra sensului și rostului muzicii.

Natural, șampionii lui cei mai înverșunați și mai periculoși sunt o clasă de muzicieni, acum stăpânitoare, de rea credință. Ei văd superioritatea necesară a adevăratei muzici, dar sunt incapabili de a și-o însuși. Și vor totuși să troneze ca muzicieni. Ei recunosc nevoia de a clădi arta pe un principiu, dar din neputința de a-și apropia principiul poztiv al ei, institue negațiunea ca principiu, și-l preconizează. Și totuși vor să impue directive. Ei recunosc că viața omenirii nu se poate menține decât sub raza magnetică a Idealului, dar excluși, dela simțirea și înțelegerea caracterului constructiv al acestui Ideal, se strâng în jurul unui drapel fantomatic al lui , pentru a masca opera de dezagregare și nimicire a simțirii și cugetării. Și se etichetează creatori totuși.

Generalizarea izbânzii unei asemenea anomalii este o repercuție a violentei erupțiuni premature a buboiului democratic. In muzică, în toate artele, ca și în viața politică — socială a lumii, răsturnarea principiului valorilor a impus în fruntea tuturor ramurilor de activitate omenească mai ales conducătoare, incapacitatea de a vedea, de a concepe și de a conduce, — și servilismul profitabil, inept și materialist, natural ori ipocrit și pervers. Massele nu mai trebuiau împilate, ci guvernate. Și neputând fi guvernate, tre-

buesc exploatate. Rând pe rând, răutatea a fost înlocuită cu ideologia oportună și cu șiretenia. Massele trebuesc întotdeauna consultate. Ele vor decide de nevoile lor. Sunt suverane. Prinții au devenit vechili. Educația — cine să fie educate? Massele? — Indrăzneață batjocură? Fascinatorului ideal i se substitue magnetismul pântecelui. Spiritualitatea susținătoare a vieții se degradează în impertinentă înțelegere a măruntelor interese anihilatoare de simț al umanității. Concepția e înnecată în studiul nervilor, dorinților și capriciilor vulgare. Autoritatea cea plină de adevărată dragoste, de binecuvântarea devotamentului și a sacrificiului, de putere a îndrumării, face loc unei fraternizări neroade și umilitoare. Grija celui mai real viitor e vândută nepăsării, complăcerii criminale, pentru avantaje trecătoare. Și iarăși de ar veni Mântuitorul, ar fi din nou crucificat. Pentrucă într'o monstruoasă administrare a nelegiuitei pilule democratice se poate obține năruirea forțelor vieții și creațiunii, în folosul stăpânitorilor prin aberație și moarte. Imnul profetului inspirat de ceruri este acoperit de jazzul cârciumelor, tripourilor și bordelurilor. A cui trebuia să fie izbânda? A celuia care avea de dat ce putea fi luat cu ușurință și plăcere. Muzica liturghiei sfântului apostol Iacob o va face cel mai sgomotos demonstrator al anarhiilor sonore. Să fie bătut preotul care nu se va supune indicațiilor comitetului de enoriași! De cine asculta — vor neamurile? Nu de acela ce le chinue pentru a le face să se poată desfăta. Ci de acela care le dăsfată și le măgulește fie și pentru a le ucide. Monștri invizibili au ajutat copiilor să-și încătușeze și să-și batjocorească părintele. Poporul plătește. Și iată ce-l face să se creadă îndreptățit a formula judecăți, pretenții, și a da directive, cari nici nu sunt măcar ale lui, ci strecurate în duhul lui de monștri. In generala degradare mentală și morală se integrează deci și actuala izbândă a spiritului științific artistic și filozofic degenerat.

In ce privește muzica cel puțin, tragedia e cu atât mai sfâșietoare cu cât muzicieni de reală valoare și cari ar putea să fie utili s'au lăsat ademeniți de unul sau altul din curentele de desmembrare ale ființei sufletești.

DIMITRIE CUCLIN

Actualitatea Literară

Viguroasa și susținuta cruciadă a d-lui prof. N. Iorga împotriva pornografiei literare și a desmățului cultural generalizat — și-a produs efectul salutar.

Prin Academie, prin „Cuget clar“, printr'o serie de publicații, ziare și reviste, s'a demascat „opera“ de distrugere a tradiției și a spiritului românesc, începută și continuată de Judeomasoneria comunistă, de mai bine de cincisprezece ani. Pornografia este o lature numai a producției standardizate, sub formă, de muzică modernă, film, roman, critică, artă plastică sau pictură.

Prin „Radio“, prin film, prin anumite publicații, chiar cu caracter oficios, se prelungește acțiunea ticăloasă a conruperei și a nimicirii bunului simț, a familiei și a frumosului.

Deși continuă această subversivă activitate, totuși opinia publică românească a fost alertată și înțelege cel puțin, despre ce este vorba.

In afară de rarele manifestații literare, cum e minunatul volum de versuri „Pasăre măiastră“, a lui Ion U. Soricu, câte un volumaș de stihuri de Aron Cotrus sau Ion Buzdugan, miorismul imbecil și rare imitații străine sau demonstrații de decadență își mai răsună trâmbița de nulitate și de pretenția apodictică.

In orice caz, fenomenul de renaștere și de reacțiune sănătoasă se resimte.

Ignorantismul cel mai cras, prin năvala proștilor sau a șarlatanilor, nu se mai poate menține, iar obscurantismul iudeo-comunisto-libertar, cu toată risipa de forțe materiale de care mai dispune, se găsește în plină lichidare.

Toată măreția școalei clasice, construcție eternă de adevăr și frumusețe, era terfelită de minciuna grosolană a jidănașului imbecil sau de spurcăciunea șabăsgoimului salariat. Deci, ce era mare în frumusețe, în știință, în eroism, în tradiția, trebuia culcat la pământ. Idolii lui Baal și domnia lui Mamona își vesteau pretenția nimicitoare de a conduce omenirea spre cea mai nenorocită și abjectă condiție de trai spiritual și material.

Nici odată, dela asalturile hoardelor barbare și mai târziu, sugrumarea, pentru dărâmarea civilizației și culturei greco-latine, atacurile contra religiei lui Christos, din acele vremuri groaznice, statul, națiunea și existența omenirii în progres, n'au fost mai amenințate ca astăzi.

De aceea reacțiunea puternică a d-lui prof. Iorga, toate demonstrațiile creștine ale breslelor și profesiunilor românești, marea ofensivă a spiritului național pentru a destruge, la urmă, reapariția lui Satana și a instrumentului său, iudeo-masoneria comunistă, — sunt etape ale victoriei.

De altfel asemenea manifestații sunt generale și în afară de Rusia sovietică puternice în toată lumea.

Simeon Rufu.

André Gide, vorbind de cartea lui Léon Blum asupra *Căsătoriei* (carte în care se preconizează prostituția înainte de mariaj) —, vorbește astfel de literatura, pe care o fac jidanii:

„Jidovii au devenit maeștri în arta de a dezagrega instituțiile noastre cele mai respectate, cele mai onorabile, acelea tocmai cari sunt baza și sprijinul civilizației apusene, în profitul nu știu cărui desmăț și conrupție a moravurilor, contra căruia însă, se răzvrătește bunul nostru simț și instinctul socialității noastre latine. Am gândit întotdeauna că aceasta este trăsătura cea mai caracteristică a literaturei lor (jidovești) și mai ales, a teatrului lor)“.

La noi, bătrânul critic cretinizat Eugenică Lovinescu, cu întreaga casă de toleranță, a Arghejilor, Stănoilor, Adercilor, Baltazarilor, e *tutti quanti* — reprezintă, această literatură de gunoiu și abjecțiune.

Cugetări

Omul tare își stăpânește pornirile ca zeul Neptun valurile mării.

*

Iubirea e ca soarele: regenerează și fecundează.

*

Credința e ca flacăra; năzuește spre ea.

*

Femei frumoase? Destule! Inteligente? Puține! Natura vrea compensații!

*

Viața? Călătorie pe ocean ce se închee cu naufragiu.

*

Talentele precoce sunt ca primele flori de primăvară: nu durează.

Criza culturală

Adoratorii trecutului nu cred în prefacerea actuală a lumei; epoca prezentă este condamnată de aceștia ca o perioadă obscurantistă, ca un fel de decădere spre primarism, adică spre o prăbușire într'un nou Ev Mediu. In această vâltoare, în care valorile dispar sau se contrafac, locul elitelor a aiurea sau nicăeri.

Acestora li se spunea la Roma, cu oarecare ironie *memores temporis acti*. Desigur privilegiații unei epoci, îmbătrâniți sau bătrâni care trăesc în trecut ,orice revoluție spirituală este considerată ca o degradare, în orice caz, ca o micșorare spirituală și ca o scufundare spre necunoscut.

Nimeni nu vą contesta că vedem sigure la suprafață simptomele unei adânci reînoiri, a unei transformări fără precedent în istorie, ca o reacțiune contra tot ce a fost și ca o revoluționare a tot ce este.

Americanismul cras de după război, cu concepția lui materialistă înjositoare, ridicarea versificației ridicole la ceea ce a fost odată poezia, înălțarea jațului la simfonie modernă, acceptarea unor manifestații bolnăvicioase și analfabete, prin apariția dadaismului, futurismului, cubismului, naturismului etc.. arată invazia barbarilor în cultura noastră și iudaizarea bolșevizantă a pretinsei mișcări artisticoculturale de astăzi

Idolatrii trecutului, până aici, au dreptate, dar nu sunt si alte fenomene mărețe cari dovedesc că lumea civilizată nu se lasă încălecată de semibarbarii, ce caută să o sugrume pe vecie?

Fenomenul fascist, revoluția național-socialistă, apariția regimului autoritar clasic, în Portugalia, Polonia, Iugoslavia, Bulgaria și chiar Austria sau Ungaria — nu sunt reacțiuni anti iudeo-comuniste?

Când s'au sacrificat mai mulți oameni pentru o ideie în bătrâna noastră Europă? Când naționalismul constructiv dat-a mai multe jertfe ca acum?

Bandele revoluțiilor bolșevizante își trăiesc ultimele clipe, ori ce ar face și ori unde s'ar ascunde.

Din toată frământarea aceasta iese incontestabil o lume nouă, mai dreaptă, mai bună, mai eroică.

Nu e mai puțin adevărat, însă, că în toiul zăngănitului de arme, în pocnetul sacadat al mitralierelor, în bubuitul continuu al tunurilor și al avioanelor de bombardament, în uriașa înarmare a lumei, cu cele mai perfecte arme de a ucide, muzele tac — *Musae silent* — a spus poetul latin când vechea republică era sfâșiată de armatele răsboiului civil — oamenii nu se pot izola în spațiu și nici chiar singuratici, în timp, pentru *a creia, a inventa, a produce*, ca într'o epocă normală.

O pace adevărată nu se căpăta prin behăit, ci se cucerește prin jertfă, printr'o eroică sforțare în folosul binelui public.

Un stat pentru a trăi are nevoie de o națiune armată, — Roma, Sparta, Atena, Macedonia lui Filip al II-lea și lui Alexandru etc., — de o bună oștire și de o minunată gospodărie cinstită.

Este o corelație între haosul din politică, din spirite și producția literară. Șacalii nu apar decât la mirosul de hoit.

Criza culturală are rădăcini adânci, în convulsiunile marelui război, în năvala iudaică, de după război, de a impune lumei europene, o degradatoare și antropofagă concepție a vieții.

Reacțiunea se resimte puternică, cu un dinamism irezistibil. Nici Românul nu vrea să moară ca un miel la abator. Nu-și mai cerșește drepturile în țara lui ocupată de streini și înstreinați, ci și le reclamă, le va impune cu toate mijloacele și cu orice jertfă.

Românul s'a deșteptat „din somnul cel de moarte". Și asta e bine și reconfortant și pentru prezent și pentru viitor.

VIRGILIU CUFFA

Frângurea

Tiranul zice: dați-mi puterea că vă dau durerea;
Ințeleptul spune: Cultivați iubirea ca să aveți fericirea!
Femeea lipsită de sensibilitate e ca violina fără coarde: nu vibrează.

Cronica externă

Spania și Europa

Incidentul crucișetorului „Leipzig", pe care submarinele roșilor din Valencia au încercat de trei ori să-l torpileze, a avut drept rezultat discreditarea comitetului din neintervenție din Londra. Incă odată adevărul ținut sub obroc, ipocrizia devenită politică de stat — a isbucnit la lumină, adevărul pentru a străluci, ipocrizia pentru a fi demascată.

De la începutul războiului civil în Spania, acum un an, n'au luptat numai Spaniolii între dânșii. In dosul generalului Franco, în lupta sa liberatoare, — spre cinstea omenirii civilizate și a marilor principii ale culturii greco-latine, — s'au rânduit Italia și Germania. Astfel etapele principale ale victoriilor naționaliste: Badajos, Irun-San-Sebastian, Malaga, Bilbao, au fost smulse cu ajutorul, mai ales, al Italiei — insuccesul de la Guadalajara, așa de mult speculat de presa „democrată" din toată lumea, a fost un episod, singurul de nereușită al naționaliștilor, cari au nesocotit imensul ajutor în oameni și material ce l-a dat Rusia sovietică și Franța, bolșevicilor de la Madrid.

Noi nu ne îndoim de victoria generalului Franco, care este și aceia a lui Hristos, a poporului spaniol și a cauzei bune în omenire. In altă parte a acestei reviste veți găsi argumentele unui martor ocular de mâna întâia, dintr'o sursă franceză obiectivă, cari militează pentru izbânda desăvârșită a naționaliștilor.

Dar la Londra s'au amestecat cărțile și s'a trădat jocul bolșevizanților.

Din nenorocire pentru poporul spaniol, pe câmpurile de luptă din peninsula iberică, se dă o bătălie pentru egemonia în Mediterană.

Situația preponderantă în această mare, cheia dintre trei continente, o avea până ieri Anglia și Franța. Marea Britanie ținea și eșirile acestei mări, Gibraltarul și Suezul. Iată, însă, două evenimente considerabile, schimbă fața lucrurilor: Italia cucerește Etiopia și creiază un imperiu african, își justifică poziția privilegiată în Mediterană și ia parte activă la victoria naționalismului spaniol.

Din Noembrie trecut, prin întărirea axei Roma-Berlin, Italia joacă rol covârșitor în operațiile din Spania, chiar fascismul se mândrește de aceasta, iar Mussolini a dat ordin să publice listele legionarilor morți pe câmpul de onoare în Spania.

Pe față, sub protecția flotei sale de războiu, Anglia a dat ajutor Bascilor uniți cu comuniștii. In preziua căderei orașului Bilbao, naționaliștii au capturat 15.000 puști, 1.500 mitraliere și o enormă cantitate de munițiuni din proveniență engleză. Nu mai vorbim de ajutoarele, în oameni și muniții, armament, etc., dat de Rusia sovietică și de Franța Frontului popular guvernului din Valencia.

Cu ocazia incidentului crucișetorului „Leipzig", Germania cerea, alături de Italia, o demonstrație navală contra guvernului din Valencia. Marea Britanie și Franța au refuzat aceasta, dar, prin acest refuz, au și întărit axa Roma-Berlin.

Prin programul de șase ani al lui Mussolini, Africa centrală și Africa de Nord devin bastioane formidabile pentru expansiunea italiana.

Intre timp, deși Anglia se înarmează, Italia, nu rămâne mai pe jos. Dacă nu se poate măsura în cuirasate de luptă cu Marea Britanie, în submarine, în hidroavioane, în unități ușoare ofensive, Italia rămâne neîntrecută.

Un duel pe viață și pe moarte între cele două națiuni, cari și-ar disputa întâietatea în Mediterană, n'ar fi de dorit pentru binele civilizației, dar el se profilează formidabil în viitor, ca și în prezent.

Iată mărul discordiei în Europa și cauzele prelungirii războiului civil în Spania.

La rivalitatea anglo-italiană se adaogă apoi lupta dintre cele două „ideologii", între aservirea lumii de azi sub iudeo-comunismul, asociat cu francmasoneria „democrată" și ideea națională eroică și constructivă.

In Spania își încrucișează sabia naționalismul creștin cu puterile Satanei, care se ascund sub diverse formule și ambiții.

Bolșevismul spaniol este susținut de Soviete, de Frontul popular francez (ce nu trebue confundat cu națiunea și poporul francez) și proteguit de Anglia, pentru interesele sale politice și militare în Mediterana. Naționalismul spaniol este ajutat de Italia, Germania și Portugalia.

Cele două tabere, însă, declară că nu au nici un amestec, că ar voi să iasă din viesparul spaniol, — spaniolii hotărând între ei de soarta nenorocitei lor patrii.

Ultimile victorii ale naționaliștilor, însă, au pus pe gânduri pe apărătorii roșilor spanioli. De aci atacurile mișelești contra vaselor de răsboiu „Barletta, — care a costat viața a șase ofițeri italieni, și „Deutschland", ce a avut 31 de marinari morți.

Ținutul Bascilor ocupat de naționaliști, o mare rezervă strategică rămâne la dispoziția generalului Franco, în curând vor azista la gurile finale ale mărei și teribilei lupte:

da-se-va spre Madrid sau spre Valencia, pentru a sili capitala la capitulare. In orice caz, este cert că superioritatea naţionaliştilor este covârşitoare şi că victoria militară le aparţine.

Numai de n'ar veni pescuitorii în apă turbure, sau dezacordurile adânci dintre popoare, să încerce — ca prilej conflictul din Spania — pentru a dezlănţui un nou războiu european. Credem că nici un om politic cu răspundere nu va cădea în cursă şi atunci, evenimentele din Spania îşi vor desfăşura cursul, dezbărând mai repede pe nefericitul popor spaniol de acest războiu civil, care-i va lăsa răni de vindecat pentru decenii şi coşmarul infernal al celui groaznic măcel ce s'a pomenit între părţile aceleaşi naţii.

* * *

In ziua de 18 Iulie s'a împinit un an de când generalul Franco a ridicat steagul revoluţiei şi al independenţei naţiunii contra bandei marxisto-comuniste, care conduce la cataclism şi ruşine neştearsă nobila Spanie.

Popolo d'Italia face istoricul războiului civil, în decurs de un an, şi scrie: „In Iulie 1936, nu exista nici un fel de legalitate în Spania (asasinarea mişelească a lui Calvo Sotelo era picătura de apă care se revarsă dintr'un pahar plin) şi mişcarea de neatârnare începută de generalul Franco n'a avut nici o clipă caracterul unei rebeliuni, ci a unei eliberări. „A fost un act disperat de legitimă apărare, a fost necesitate elementară pentru toţi Spaniolii cari îşi iubeau patria, cari îşi vedeau neamul aruncat în prăpastia bolşevismului, distrugător al libertăţii şi al independenţei sale.

„Războiul generalului Franco este lupta pentru înseşi existenţa Spaniei ca stat şi ca popor. Banda din Valencia, cari afirmă că reprezintă Spania, n'are nimic a face cu Spania adevărată, aceia a glorioaselor şi milenarelor tradiţii şi care Spanie este de partea guvernului din Salamanca".

S. R.

Cugetări

Din cauza înălţimilor unde planează, vulturii au perspectiva distanţelor; oamenii de geniu pe aceea a timpului.

*

Pasiunile sunt ca vulcanii în erupţie: distrug.

*

Ce folos de inteligenţile şi talentele ce nu creiază? Ele sunt ca şi comorile ascunse în pământ: inutile!

Nu în toate inimile găsim sentimente nobile, precum nu în toate scoicile găsim mărgăritare.

*

Inimile sunt, de multe ori ca urnele funerare: păstrează în ele cenuşa speranţelor moarte.

*

Femeile vor să fie iubite, din cochetărie; ele nu iubesc niciodată însă sincer, din lipsă de spirit şi simţire, egoism şi vanitate!

N. T.

Recenzii

Insemnări de pe front

Cartea lui Neculai Totu, închinată memoriei Legionarilor căzuţi pe frontul Spaniei — Moţa şi Marin — este scrisă cu mult suflet şi cu un talent care evidenţiază pe povestitorul de rasă.

Găsim mult spirit de observaţie, o admirabilă putere de reliefare a situaţiei; autorul ne face, — citind cele peste o sută de pagini — să ne transportăm acolo, pe frontul unde se dă crâncena luptă între cele două lumi, să ne convingem de ce însemnează adevăratul comunism, de ororile care este capabil să le săvârşească, de spiritul destructiv, de ură, de mizerie de indisciplină, şi de tot ce această nebunie bolşevică are mai dezonorant, mai degradant şi mai abject. Pe de altă parte, vedem cum se ridică pe ruinile comuniste, o lume nouă, creatoare, bazată pe armonie, pe disciplină şi dragoste nemărginită pentru Spania lor, contopită cu dragostea pentru Christos.

In această carte va găsi fiecare, toată drama războiului spaniol, aşa cum l-a simţit Neculai Totu, dela intrarea pe pământul spaniol şi până la părăsirea lui, când exclamă: „Adio Spanie! Ţi-am lăsat — pentru Cruce şi pentru Naţie — tot ce-a avut mai falnic generaţia noastră. Pe pământul tău rămâne, mărturie românească în faţa istoriei, amintirea lui Ion Moţa şi Vasile Marin".

Sp. B.

* * *

„Concepţia eroică a rasei" de *Ion Foti*

Pentru cine vroeşte să cunoască mersul mişcării naţionale legionare, la noi; pentru cine caută geneza marilor curente naţionaliste de azi, în luptă cu Iudeo-masoneria şi cu Comunismul; pentru acel care urmăreşte apropieri şi diferenţieri între mişcările similare, cu caracteristicul fiecăreia, — va citi cu interes şi mult folos cartea de mai sus. Se va găsi în *„Concepţia eroică a rasei"*, în ce constă fascismul, naţional-socialismul şi ideia legionară, izvoarele lor şi dezvoltarea lor, având străfundul în cele mai nobile tradiţii şi credinţe ale naţiunei şi culminând, pentru a fi realizate, în apariţia excepţională a unui şef, — Duce, Fuehrer sau Căpitan.

Naţionaliştii spanioli siguri de victorie

„Orice s'ar întâmpla — spun ei, — suntem siguri de victorie. Forţele noastre cresc în continuu. Am organizat o industrie a războiului care-şi dă acum roadele. Bani avem (impozitele ne produc în deajuns). Resursele alimentare avem destule, materii prime de asemenea. Avem credinţă, eroism, şefi extraordinari, — pe când duşmanii noştri sunt într'o dihonie sângeroasă — se sfâşie între ei într'un lac de sânge. Intr'adevăr, suntem săraci în artilerie, dar şi Roşii la fel. De abia dacă dispun de o mie de piese. In ce priveşte mitralierele, puştile şi muniţiile, noi şi cu Roşii ne egalăm.

„Avem 612.000 oameni, Roşii au 580.000. Poate posedă mai multe granate şi bombe de mână, dar avem mai multe tankuri, — cel puţin de calitate mai bună — şi suntem superiori în aviaţie. Avem stăpânirea aerului şi a mării. Dela început iniţiativa operaţiilor o avem noi. Situaţia noastră militară este excelentă. Cu căderea cetăţii Bilbao, operaţiile se vor accelera. Vom constitui puternice rezerve strategice, *o masă de manevră, într'adevăr, irezistibilă. Cu cât se va îngusta frontul, cu atât evenimentele se vor precipita.*

„Orice s'ar întâmpla, de altfel — vom lupta până la capăt, până la eliberarea totală a Spaniei, înţelegând şi Catalonia. Ne va trebui, poate, timp; dar, de-ar dura războiul douăzeci de ani, nu-l vom slăbi deloc. Dacă sarcina noastră va fi grea, o vom duce la îndeplinire cei tineri Dar vom învinge."

Edouard Helsey

* * *

„Dimândarea" ar considera ca unul din obiectivele ei principale de a fi cât mai răspândită în Peninsula Balcanică şi, cu toate mijloacele legale. Cititorii noştri au misiunea s'o împartă şi să-i dea avântul dinamic, necesar organelor cu adevărat de educaţie naţională şi de cultură clasică.

Numărul viitor al DIMÂNDĂRII va apare dublu şi în Septembrie
